

Stimate domnule ministru,

În urma consultării proiectelor de planuri-cadru și a documentelor de sinteză elaborate de Ministerul Educației pe această temă, dorim să ne exprimăm suportul pentru elementele de noutate aduse de acestea pentru învățământul tehnologic. Centrul Român de Politici Europene (CRPE), alături de semnatarul acestei scrisori, considerăm că schimbările identificate sunt benefice și facilitează tranziția către dual a învățământului tehnologic, prevăzută în Legea Învățământului Preuniversitar Nr 198/2023.

În ultimii zece ani, CRPE a desfășurat acțiuni de documentare, cercetare și advocacy în domeniul învățământului tehnologic în cadrul unor inițiative precum: „Creștem prin Educație Agricolă”, program susținut de Romanian-American Foundation, „Parteneriat pentru Dezvoltare Locală în domeniul ocupării tinerilor din Învățământul Profesional și Tehnic din municipiile Piatra Neamț și Reșița prin formare, consultare și dialog”, proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020 și „Servicii de advocacy în domeniul educației: consilierea în carieră și învățământul profesional și tehnic dual”, susținut de Fundația HEKS/EPER România.

Având în vedere expertiza acumulată pe tema învățământului tehnologic, am analizat proiectele planurilor-cadru din aceasta perspectivă. Astfel, am remarcat o serie de tendințe susținute și de noi anterior:

- Accentul pus pe dimensiunea practică a învățării și pe relația cu operatorii economici
- Importanța sporită acordată orientării în carieră
- Tendințele de flexibilizare și descentralizare în învățământul tehnologic, printre care:
  - Flexibilitatea orarului (posibilitatea grupării orelor pe module);
  - Posibilitatea dezvoltării unor discipline de cultură generală raportate la specificul domeniului de pregătire profesională a elevului;
  - Flexibilizarea rutelor educaționale în învățământul tehnologic (elevii pot obține certificări profesionale de nivel 3 sau 4, în funcție de profilul ales);
  - Posibilitatea colaborării cadrelor didactice cu specialiști din afara școlii în vederea acoperirii anumitor unități de învățare din curriculum și în vederea organizării anumitor activități de orientare în carieră;
  - Abordarea Curriculumului de specialitate (CS) cu flexibilitate pe orizontală (stabilirea numărului total de ore ale CS și a ariilor curriculare care sunt reprezentative pentru CS în funcție de filieră, profil și specializare/calificare profesională, și posibilitatea partajării acestuia în componenta fixă și liberă)
  - Abordarea participativă prin Curriculum la decizia elevului din oferta școlii (CDEOS), realizat în parteneriat cu operatorii economici/autoritățile administrației publice locale, și autonomia sporită pentru unitățile de învățământ în acest context.

În condițiile în care România se află în topul clasamentelor la nivelul Uniunii Europene în ce privește numărul tinerilor NEETS și rata abandonului școlar, iar patru din cinci angajatori din România întâmpină dificultăți în a găsi lucrători calificați în 2024, semnatarii acestei scrisori sprijină măsurile enumerate mai sus, menționate în proiectele noilor planuri-cadru.

De asemenea, subliniem două aspecte care necesită o atenție sporită:

1. Flexibilizarea rutelor educaționale în învățământul tehnologic, care permite elevilor să obțină certificări profesionale de nivel 3 sau 4, presupune provocări logistice și strategice. În cadrul grupurilor de lucru locale din proiectul „Servicii de advocacy în domeniul educației: consilierea în carieră și învățământul profesional și tehnic dual”, dificultățile legate de reorganizarea claselor și posibilele deficite de meseriași la nivelul 3 au fost aduse în discuție: *"După 3 ani, elevii au acces pe piața muncii și pot ieși din sistem sau pot continua educația. În acest context, este foarte importantă legislația subsecventă: Cum știi după 3 ani câți elevi se vor orienta spre piața muncii și câți vor continua școala, după clasa a 11-a, pentru a face planificările pe clase pentru clasa a 12-a? Ce se va întâmpla cu elevii care rămân în clasele liceale, care nu vor să se angajeze după 3 ani, ci vor să continue cu nivelul 4 (dacă aceștia vor fi în număr scăzut)? Se va păstra clasa pentru 6 elevi, de exemplu?", "Unii elevi nu vor să studieze la profesională, ei vor la licee, iar tranziția de la profesională la licee tehnologice va impacta fluxul elevilor către meserii (nu vom avea angajați pentru multe meserii de nivel 3), pentru că ei vor opta pentru clasele liceale."* Eficiența acestei inițiative depinde, în mare măsură, de legislația subsecventă.
2. Orientarea în carieră pentru elevii care optează pentru filiera tehnologică trebuie să înceapă înainte de admiterea în învățământul tehnologic, în ultimii ani de învățământ gimnazial. Atât elevii din învățământul din învățământul tehnologic cât și cei din gimnaziu trebuie să beneficieze în mod simultan de următoarele forme de sprijin pentru o bună orientare profesională: învățare la locul de muncă (interacțiuni directe cu angajatorii în medii profesionale), activități de orientare în carieră centrate pe experiențele lor în mediul profesional, și informații concrete și actuale cu privire la piața muncii (atât pentru elevi cât și pentru părinți). Acest mix complet de orientare profesională, oferit la momentul potrivit, sprijină elevii să devină conștienți de rolul lor activ în conturarea propriului parcurs profesional.
3. Pentru elevii din învățământul tehnologic, CDEOS-ul este realizat sub forma stagiilor comasate de practică. Ei ar putea însă beneficia de posibilitatea de a alege și pentru anumite materii teoretice, prin mutarea uneia dintre cele patru ore destinate pregătirii teoretice de specialitate de la CS la CDEOS. Astfel, va exista o oră săptămânală de pregătire teoretică de specialitate pe care elevii o vor putea alege din mai multe opțiuni, în funcție de interesele lor.

În încheiere, vă exprimăm aprecierea pentru pașii făcuți în direcția unui învățământ tehnologic mai flexibil și orientat către piața muncii. Rămânem la dispoziția dumneavoastră pentru orice clarificări suplimentare sau colaborări în acest domeniu esențial.

Cu stimă,

Centrul Roman de Politici Europene

Fundatia HEKS/EPER Romania

Asociația Ateliere Fără Frontiere

Asociația Bună Ziua Copii din România

Asociația de Turism și Ecologie DIANTHUS / Asociația pentru Dezvoltare Durabilă Transilvania Mea

Asociația Filantropia Ortodoxă Alba Iulia

Asociația Filantropia Ortodoxa Sibiu

Asociația Școala de Valori (ONG)

Asociația Techsoup

Fundația Crestina Diakonia

Fundația Open Fields

Fundația Progress

Federatia Organizatiilor Neguvernamentale pentru Copil (FONPC)

IȘJ Covasna

Liceul "August Treboniu Laurian" Agnita

Liceul Economic Berde Aron

Liceul Tehnologic Puskás Tivadar

PRIMĂRIA COMUNEI HOGHILAG

Civitas

World Vision Romania